

In de economische oorlogsvoering zijn Russen betere schakers dan de Europese leiders

Posted on 25 december 2025 by Han de Jong

De EU heeft besloten Oekraïne een lening van 90 miljard euro te verschaffen, waarvoor het zelf middelen op de kapitaalmarkt zal aantrekken. Het begrip lening wordt hier wel heel erg opgerekt. Oekraïne hoeft geen rente te betalen en een aflossingsdatum ontbreekt. Het land zal de terugbetalingen voldoen uit de herstelbetalingen die Rusland zal overmaken. Vermoedelijk volgen die snel op de onvoorwaardelijke overgave door de Russen. Voor wie de laatste zin niet helemaal heeft begrepen, voeg ik toe dat die is geschreven door de cynicus in mij.

De 'lening' wordt 'herstellening' genoemd waarmee de indruk wordt gewekt dat het geld gebruikt gaat worden voor de wederopbouw. In de praktijk zal het geld dienen om Oekraïne financieel op de been te houden, in principe voor twee jaar. Of het bedrag toereikend is, zullen we zien. Het betekent dat Oekraïne met het geld in staat wordt gesteld de gevechtshandelingen voort te zetten. De cynicus in mij wilde bijna opschrijven dat het dus een lening is die het voortduren van de oorlog

financiert, maar laat ik dat maar niet doen.

Wie staat garant voor het totale bedrag?

90 miljard euro is een groot bedrag. Het is niet makkelijk om de omvang van de economie van een land in oorlog te meten, maar ga er maar vanuit dat het om zo'n 50 procent van het bbp van Oekraïne gaat. Dat geeft al aan hoe groot de economische druk op het land is. Voor de EU gaat het om ongeveer 0,5 procent van het bbp. Dat is te overzien.

Vooralsnog wordt de rente die de EU moet betalen op de middelen die het aantrekt en die dus niet bij Oekraïne in rekening worden gebracht opgehoest uit de EU-begroting. Dat raakt ons dus niet direct. Als je de rentelasten verdeeld naar rato van de gebruikelijke bijdragen aan het EU-budget dan gaat het voor ons om ruim 150 miljoen euro per jaar. Wie uiteindelijk garant staat voor het totale bedrag is niet helemaal duidelijk. Het kan voor ons een last van ruim 5 miljard euro betekenen.

Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal het geld nooit worden terugbetaald. De lening kan desnoods wel oneindig lang in de boeken blijven staan of totdat inflatie de feitelijke waarde van de lening volledig heeft uitgehold. Accountants zullen dat wel toestaan. Op een rentevrije lening zonder aflossingsdatum zal Oekraïne niet snel in gebreke blijven.

Lang is in Brussel gevochten over een alternatieve financieringswijze. Rusland houdt aanzienlijke bezittingen aan, onderdeel van hun deviezenreserve, bij Euroclear in Brussel: zo'n 210 miljard euro. De EU heeft die bezittingen kort na het uitbreken van de oorlog bevroren. Juridisch gaat het hier niet om 'frozen' maar om 'immobilised assets', omdat het bezittingen van de centrale bank zijn die een speciale status hebben. Nu lag er een voorstel om die bezittingen in te zetten voor hulp aan Oekraïne. Feitelijk kwam het neer op confiscatie.

De Leeuw van Vlaanderen

Bart De Wever heeft dat, min of meer eigenhandig, weten te voorkomen. Daarmee verdient hij in mijn optiek de kwalificatie van 'de moderne Leeuw van Vlaanderen', of beter: Leeuw van België. De premier was bang dat zijn land zwaar zou worden geraakt door eventuele tegenmaatregelen van Rusland omdat Euroclear in Brussel

is gevestigd. De Wever had zijn standpunt al in oktober helder en overtuigend toegelicht. Andere regeringsleiders wilden hem onvoldoende tegemoetkomen met garanties dat de risico's voor België door alle EU-landen samen zouden worden gedragen.

Petje af, Bart De Wever! Want die confiscatie van de Russische tegoeden was weer typisch een voorbeeld van een EU-maatregel die emotioneel wellicht goed te begrijpen is, maar over de mogelijke gevolgen lijkt volstrekt onvoldoende te zijn nagedacht. Het trieste van de zaak is dat veel andere EU-leiders kennelijk niet inzien dat het *de facto* confisqueren van deze Russische bezittingen grote risico's met zich meebrengt en daarom een uitzonderlijk slecht idee is. Niet alleen voor België, ook voor de EU.

Dan is Euroclear niet meer te vertrouwen

Wat is het signaal dat uitgaat van confiscatie van Russische bezittingen? Bedenk dat Euroclear een cruciaal element is in de financiële infrastructuur van de EU, maar ook daarbuiten. Een groot deel van de internationale vermogenstransacties verloopt via Euroclear en klanten houden er voor meer dan 42.000 miljard euro aan bezittingen aan. Sommigen zullen zeggen dat de EU de bezittingen van een soevereine staat, aangehouden bij Euroclear, kennelijk kan afpakken als dat land iets doet wat de EU niet bevalt. Euroclear is dus niet meer te vertrouwen. Voorstanders van het confisqueren van de Russische bezittingen benadrukken dat landen die geen onterechte oorlogen beginnen niets te vrezen hebben.

Het ligt voor de hand dat derde landen door de hele gang van zaken gemotiveerd zullen zijn hun risico's te spreiden en op zoek zullen gaan naar alternatieven voor Euroclear. De EU wil de internationale rol van de euro graag zien groeien, maar op deze manier wordt waarschijnlijk het tegendeel bereikt. Dat is op zich niet zo erg, want dat streven om de euro een belangrijkere rol in de wereld te laten spelen als reservevaluta komt mijns inziens meer voort uit een soort grootheidswaan dan uit een realistische afweging van de voor- en de nadelen.

Russische vergelding

Dan de reactie van Rusland. Het land heeft al aangegeven westerse bezittingen in Rusland te zullen confisqueren als vergelding. Na het begin van de oorlog hebben Europese bedrijven hun activiteiten in Rusland meestal gestopt en hun bezittingen

afgestoten, maar er zijn nog altijd bezittingen met een geschatte waarde van zo'n 100 miljard euro in Rusland.

Er speelt nog een belangrijkere Russische reactie. Hoewel Bart De Wever de EU heeft weten te weerhouden van confiscatie is het spel waarschijnlijk toch al op de wagen. De Russische centrale bank heeft Euroclear voor de rechter gesleept, kort voordat de EU uiteindelijk toch maar afzag van confiscatie van de Russische tegoeden. Let wel, dat is bij een Russische rechtbank. De Bank of Russia eist niet alleen de 210 miljard euro aan bevroren bezittingen terug, maar ook een vergoeding voor de geleden schade, die bestaat uit de gemiste inkomsten die de EU zich sinds de bevroering al toe-eigent.

Ik ben geen jurist, maar vermoed dat Euroclear die rechtszaak in Moskou wel eens zou kunnen verliezen. Dat moet het de Russische tegoeden plus geleden schade vrijgeven. Zo'n vonnis kan uiteraard niet worden uitgevoerd. De Russische rechter heeft immers geen jurisdictie over wat in de EU gebeurt. Maar met een voor de Bank of Russia positief vonnis in de hand kunnen de Russen wel naar rechters stappen in derde landen. Er zijn nogal wat landen in de wereld die Rusland positief gezind zijn. Het is de vraag hoe veilig de bezittingen van EU-burgers en -bedrijven daar dan zullen zijn.

Nieuwe dimensie

De oorlog in Oekraïne heeft er een nieuwe dimensie bij gekregen. Door de sancties tegen Rusland en het grotendeels verbreken van de economische relaties met dat land was er al sprake van economische oorlogsvoering. Die is door de recente ontwikkelingen in de *overdrive* geraakt. Oorlogsvoering, ook economische, is als een schaakspel. De beste spelers denken zo veel mogelijk zetten vooruit en bezien wat de tegenstander allemaal zou kunnen doen. Mij bekruipt het ongemakkelijke gevoel dat de Russen betere schakers zijn dan de Europese leiders.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? [Doneren kan zo](#). **Hartelijk dank!**

Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw reacties aan reacties@wyniasweek.nl Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden

(en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!